

(DES)EMPARATS PER LA LLEI

Perdre els permisos de residència i de treball: aquesta és la situació a què s'enfronten els joves migrants en fer 18 anys

Article 7 de la Declaració Universal de Drets Humans: “Tots són iguals davant la llei i tenen dret, sense cap distinció, a igual protecció per la llei”.

Ni permís de residència ni permís de treball. Aquesta és la situació en què es troben molts joves migrants a Catalunya una vegada compleixen la majoria d'edat. La mateixa llei d'estrangeria vulnera aquest dret fonamental que recull la declaració de les Nacions Unides, en estipular una distinció entre els drets dels ciutadans espanyols i els dels estrangers.

Fins al maig passat, la [Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència](#) (DGAIA) esdevenia el paraigua legal de tots aquells nois i noies que perdien el permís de residència en arribar als 18 anys. Tal com afirma la directora de l'organisme, Ester Cabanes, la DGAIA certificava que tenien totes les necessitats cobertes i els donava una prestació econòmica.

D'aquesta manera, se'ls renovava el permís de residència i això els deixava les portes obertes a poder aconseguir una feina. Ara, però, no poden renovar-lo si no demostren uns ingressos mínims de 564,90 euros al mes o un contracte laboral de 40 hores setmanals durant un any. Des de la DGAIA es proporcionen prestacions econòmiques als joves fins als 23 anys, encara que a partir d'aquesta edat finalitzen les ajudes. Arribats a aquest punt, queden poques opcions: una consisteix a sol·licitar l'arrelament “si es demostra que fa uns anys que viu aquí”, explica Cabanes, malgrat que lamenta que aquest tràmit pot durar entre un i dos anys.

Aquestes condicions dificulten en gran manera la feina dels educadors que, més enllà de vetllar per la inserció social i laboral dels joves, destinen gran part dels esforços a aconseguir que estiguin emparats per la llei. La Meritxell Cladelles, educadora social de la

[Fundació Llar Champagnat dels Maristes](#), afirma que “si no disposen d’un permís de residència, els projectes de futur dels nois i noies queden anul·lats”. Aquesta entitat proporciona pisos assistits a joves extutelats per acompanyar-los en un procés d’emancipació i autonomia, sota la supervisió de l’[Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats de la Generalitat de Catalunya](#).

En primera persona

En Thami té 21 anys, és del Marroc i viu en un dels pisos de la Fundació. Va arribar a Catalunya en pastera fa gairebé quatre anys i la [Fiscalia de Menors](#) el va derivar al centre d’acollida [Els Llimoners](#), de Barcelona. En fer els 18 anys, va demanar una prestació de pis i l’Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats li va concedir una plaça a Rubí, on conviu amb tres joves més.

(Vídeo Thami: <https://www.youtube.com/watch?v=1z76URlx-rU&t=28s>)

En Thami rep de la Fundació 120 euros al mes, que s’ha d’administrar per poder comprar menjar, sortir amb els amics i finançar despeses personals. Entitats com el Banc dels Aliments són de gran ajuda: proporcionen productes bàsics com la llet o els ous i arriben allà on les ajudes administratives no ho fan.

Com explica en Josep Antoni Molina, membre de la Fundació Llar Champagnat dels Maristes, el suport que reben del Banc dels Aliments és clau per poder abastir els joves dels pisos adequadament, ja que els 120 euros dels quals disposen no són suficients. La Laura, que des del passat mes de desembre s’ha incorporat a un pis de Barcelona que gestiona aquesta Fundació, explica que amb aquests ingressos no pot permetre’s comprar el material necessari per al cicle formatiu d’estètica que està cursant.

D’origen magrebí, la Laura va arribar a Catalunya amb 17 anys. Ara ja en té 18 i lluita per aconseguir el seu somni: ser maquilladora professional i treballar al costat de models i

professionals del món de l'espectacle.

(Vídeo Laura: <https://www.youtube.com/watch?v=sxOB8l5Tb9U>)

Una llei problemàtica

Tant la Laura com en Thami assenyalen la Llei d'estrangeria com la principal barrera de contenció per a la llibertat i autonomia dels joves que emigren dels seus països en cerca d'un futur millor. De fet, la Laura ressalta que "la majoria de gent que ve aquí, no ho fa per viure sense papers o per buscar-se problemes; sinó que ho fa amb l'objectiu d'aconseguir una feina que els permeti viure en millors condicions".

Per altra banda, Ester Cabanes defensa que, jurídicament, ni la DGAIA ni la Generalitat tenen potestat per anar en contra d'aquesta llei orgànica. Afirmar que només òrgans constitucionals com el Tribunal Suprem o l'Estat poden fer-li front. Personalment, considera que "si hi hagués alguna modificació que permetés que tot aquell que ha crescut en un sistema de protecció se'l pugui tractar com qualsevol altre, no tindríem cap problema".

La [Llei 14/2010](#) dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència permet que qualsevol noi o noia que hagi passat pel sistema de protecció tingui dret a demanar prestacions d'assessorament i suport jurídic, econòmic, psicològic i d'habitatge. Cabanes explica que, segons els anys que el menor hagi passat sota la tutela de la DGAIA, podrà obtenir més o menys prestacions. Tot i això, són molts els nois i noies que, en arribar a la majoria d'edat, no se'ls renova el permís de residència i, en cas de tenir feina, la perden automàticament.

Treballar per residir

La [Fundació Diagrama](#) és una entitat que coordina 23 pisos d'inserció laboral arreu de Catalunya. Des d'allà, promouen l'entrada dels joves al món professional oferint-los formació de PFI i graus mitjans, així com un acompanyament en l'aprenentatge del català, el castellà

o en l'àmbit de l'esport i l'oci.

En Nassim és un noi de 19 anys que viu en un pis assistit d'aquesta entitat. A diferència de la situació que pateixen la majoria de joves migrants com la Laura i en Thami, té un contracte laboral. Estudia un curs d'instal·lacions, des d'on ha aconseguit les seves dues últimes feines en empreses d'aquest sector. Anteriorment, però, també havia sigut cambrer. Des de fa un mes treballa amb en Roc Margaix a [Silmar Instal·lacions](#), on desenvolupa les seves habilitats per ser electricista, el seu somni professional.

(Vídeo Nassim: <https://www.youtube.com/watch?v=cGVrF5ROCaY>)

En Roc és un dels pocs empresaris que dona una oportunitat laboral a aquests joves migrants. De fet, assenyala que “són els que treballen millor” i que malgrat el difícil procés per formalitzar el contracte, si “el jove val, com és el cas d'en Nassim, hem de fer-ho tot per aconseguir-lo”.

Ester Cabanes subratlla la importància vital que suposa per a aquests joves trobar feina. Per aquest motiu, des de la DGAIA s'impulsen contractacions subvencionades per l'Administració per les quals ONG, ens locals o empreses d'inserció contracten joves migrants a canvi de beneficis. A més, recalca que, “si no fos per aquesta multitud d'ajudes econòmiques, la taxa d'ocupació entre aquests nois i noies cauria del 30-40% al 5%”.

(Gràfic: <https://view.genial.ly/604a074a362fec0d0f7c92cb/interactive-content-genially-sin-titulo>)

Són molts els menors que arriben a Catalunya cercant oportunitats i, una vegada compleixen la majoria d'edat, es queden desemparats per la llei. El passat 2020, la DGAIA va atendre un total de 5.414 joves, dels quals un 65% sobrepassen els 18 anys. D'aquests, són més de 1.600 els que continuen vivint en centres de protecció, a l'espera d'aconseguir renovar el permís de residència i poder firmar un contracte laboral per evitar ser denominats com a adults estrangers en situació irregular.

Aquests entrebancs jurídics acaben condicionant de manera directa el seu futur: “És difícil perquè si tens problemes amb els papers, no tindràs ganes de continuar estudiant perquè, encara que estudiïs, no podràs trobar una feina que et permeti ser autosuficient i complir els teus somnis”, conclou la Laura.